

Sygn. akt VU 101/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

22 listopada 2018 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Sonia Lasota-Zawisza

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : Tomasz Kałuża-Herok

po rozpoznaniu 22 listopada 2018 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy A. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o zasiłek chorobowy

na skutek odwołania A. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 22 lutego 2018 roku

sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję z 22 lutego 2018 roku w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej A. O. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 3 września 2016 roku do 29 września 2016 roku z ubezpieczenia chorobowego z tytułu zatrudnienia w (...) w J. oraz zwalnia ubezpieczoną z obowiązku zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej 3.297,19 zł (trzy tysiące dwieście dziewięćdziesiąt siedem złotych dziewiętnaście groszy).

Sygn. akt V U 101/18

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 lutego 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. pozbawił ubezpieczoną A. O. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 3 do 29 września 2016 roku z tytułu zatrudnienia w (...) w J. zobowiązując ją jednocześnie do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 3297,19 zł. W uzasadnieniu wskazał, iż ubezpieczona we wskazanym okresie wykorzystywała zasiłek chorobowy niezgodnie z przeznaczeniem w sposób wskazany w protokole sporządzonym z urzędu, tj. w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy 10 sierpnia oraz 21 września 2016 roku dokonała zatwierdzenia rozliczenia miesięcznego w ramach zawartej umowy zlecenia z (...). (vide: akta organu rentowego)

W odwołaniu ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji w całości. Przyznała, iż w tych dniach zatwierdziła w systemie rozliczenie miesięczne, ale czynność ta nie miała wpływu na odzyskanie zdolności do pracy. Co więcej, nie

miała możliwości przekazania uprawnień do systemu ani hasła żadnej innej osobie a zaniechanie dokonania zleconych czynności spowodowałoby utratę ochrony ubezpieczeniowej wszystkich pracowników. (vide: k. 3-4)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując wcześniejsze twierdzenia. Dodał, że ubezpieczona realizując umowę zlecenia z (...) wykonywała pracę zarobkową. (vide k. 5-6)

Sąd ustalił:

Ubezpieczona A. O. była zatrudniona w (...) w J. do 31 sierpnia 2017 roku. W okresie m. in. od 1 sierpnia do 8 września i od 9 do 29 września 2016 roku była niezdolna do pracy z powodu choroby – przeszła operację powłok brzusznych. Za okres od 1 sierpnia do 2 września 2016 roku zakład pracy wypłacił ubezpieczonej wynagrodzenie chorobowe, natomiast za kolejne dni niezdolności - zasiłek chorobowy.

Dowód: zestawienie zaświadczeń, pismo (...) z 9 stycznia 2018 roku z załącznikiem – akta organu rentowego, przesłuchanie ubezpieczonej k. 15v-16.

Ubezpieczona była także związana umową zlecenia z firmą (...) w ramach koordynacji ubezpieczeń grupowych pracowników (...). Była zobowiązana do osobistego, comiesięcznego dostarczania zleceniodawcy elektronicznych dokumentów w związku z posiadaniem przez pracowników grupowych ubezpieczeń na życie. 10 sierpnia i 21 września 2016 roku osobiście zatwierdziła rozliczenia miesięczne przy użyciu komputera. Czynności te zajęły jej około 3-5 minut. 10 sierpnia, jeszcze przed operacją, ubezpieczona zrobiła to przy okazji wizyty u pracodawcy, gdy dostarczała mu zwolnienie chorobowe. 21 września zatwierdziła rozliczenie w domu, używając do tego prywatnego laptopa. Z tytułu umowy zlecenia otrzymała za sierpień i za wrzesień 2016 roku po 154,77 zł. Dokonanie zatwierdzeń w tamtym czasie było niezbędne, by pracownicy nie utracili ochrony ubezpieczeniowej. U pracodawcy ubezpieczonej nie było wówczas innej osoby wyznaczonej do obsługi ubezpieczeń grupowych.

Dowód: umowa zlecenia z załącznikami k. 19-26, pismo (...) z 23 stycznia 2018 roku – akta organu rentowego, potwierdzenia przelewów k. 46-67, przesłuchanie ubezpieczonej k. 15v-16.

Ubezpieczona nie została pouczona o braku prawa do zasiłku chorobowego w przypadku wykonywania pracy czy wykorzystywania zwolnienia niezgodnie z przeznaczeniem.

Dowód: pismo (...) z 17 września 2018 roku k. 35, przesłuchanie ubezpieczonej k. 15v-16.

Decyzją z 22 lutego 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. pozbawił ubezpieczoną A. O. prawa do zasiłku chorobowego za okres od 3 do 29 września 2016 roku z tytułu zatrudnienia w (...) w J. zobowiązując ją jednocześnie do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 3297,19 zł.

Dowód: decyzja ZUS z 22 lutego 2018 roku – akta organu rentowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, których prawdziwości strony nie kwestionowały a także w oparciu o dowód z przesłuchania ubezpieczonej. Wskazane dowody wzajemnie się uzupełniają tworząc spójny i logiczny obraz sprawy.

Sąd zważył:

Jak stanowi przepis art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512 ze zmianami) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Na mocy art. 17 ust. 1 ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracą zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Zgodnie z utrwaloną linią orzeczniczą, wykonywanie (każdej) pracy zarobkowej, niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia ubezpieczonego, stanowi samodzielną przesłankę utraty prawa do zasiłku chorobowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2013 r., sygn. I UK 606/12). Jednakże, do wypełnienia przesłanek z art. 17 ust. 1 nie dochodzi, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym, sporadycznym, wymuszone okolicznościami (tak np. - postanowienie Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2016, sygn. III UK 82/15).

W myśl art. 84 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 963 ze zmianami) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, ubezpieczona w okresie orzeczonej niezdolności do pracy dwukrotnie, przy czym w okresie spornym jedynie raz 21 września osobiście zatwierdziła rozliczenia miesięczne dla (...), za co otrzymała wynagrodzenie w wysokości 154,77 zł miesięcznie. Czynność ta trwała około 3-5 minut i miała niewątpliwie charakter incydentalny. Jednakże, dokonanie zatwierdzeń w tamtym czasie było niezbędne, by pracownicy nie utracili ochrony ubezpieczeniowej. U pracodawcy ubezpieczonej nie było wówczas innej osoby wyznaczonej do obsługi ubezpieczeń grupowych, ubezpieczona musiała więc zrobić to osobiście. Nie była upoważniona do udostępnienia hasła i loginu innemu pracownikowi. Zachowanie powódki było incydentalne i wymuszone szczególnymi okolicznościami. Poza tym, otrzymane wynagrodzenie jest nieporównywalnie niższe od wypłaconego zasiłku chorobowego, brak więc ekwiwalentności świadczeń mogącej ewentualnie uzasadniać odebranie ubezpieczonej prawa do zasiłku. Wnosząc, czynności wykonane przez ubezpieczoną nie mogą zostać uznane za pracę zarobkową rozumieniu art. 17. W związku z powyższym zaistniał obowiązek rozpatrzenia, czy ubezpieczona wykorzystywała zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Celem zwolnienia jest z pewnością odzyskanie zdrowia. Jak ustalił Sąd w oparciu o przesłuchanie ubezpieczonej niezdolność do pracy spowodowana była operacją powłok brzusznych. Jak wyjaśniła ubezpieczona, lekarz prowadzący nie zakazał jej wykonywania czynności związanych z obsługą komputera. Powyższe twierdzenie nie budziło wątpliwości Sądu, gdyż biorąc pod uwagę zasady logicznego rozumowania, krótka, pięciominutowa czynność wykonywana rękoma z pewnością nie mogła zaszkodzić ubezpieczonej w powrocie do zdrowia po operacji brzucha. Trudno przyjąć, aby osoba przebywająca na zwolnieniu lekarskim nie mogła w domu korzystać z komputera. W dzisiejszych czasach oczywistym jest, że osoby przebywające w domu na zwolnieniach lekarskich mogą oglądać telewizję, korzystać z komputera czy smartfona. Organ rentowy nie podjął próby dowodzenia swych twierdzeń chociaż to na nim spoczywał ciężar dowodowy.

Skoro nie zaistniała żadna z przesłanek utraty prawa do zasiłku, wypłacone świadczenie jest świadczeniem należnym i bezpodstawne jest żądanie jego zwrotu.

Na marginesie należy jedynie stwierdzić, że nawet gdyby przyjąć, że ubezpieczona utraciła prawo do zasiłku, wypłacona kwota nadal nie podlegałaby zwrotowi. Jak wynika z okoliczności faktycznych, ubezpieczona nie została pouczona przez organ rentowy ani przez pracodawcę o braku prawa do pobierania zasiłku chorobowego w przypadku wykorzystywania zwolnienia niezgodnie z przeznaczeniem czy wykonywania pracy zarobkowej w czasie pobierania tego zasiłku. Nie można jej też przypisać złej woli czy świadomego wprowadzenia w błąd. Ubezpieczona nie oświadczyła nieprawdy, nie przemilczała faktu, iż ma zawartą umowę zlecenia z (...), nie była także świadoma, że nie ma prawa do świadczeń. Brak podstaw by sądzić, że ubezpieczona wiedziała, że czynność trwająca zaledwie 5 minut, wykonywana na komputerze, nie wpływająca w sposób negatywny na jej zdrowie, zapewniająca jej comiesięcznie wynagrodzenie wielokrotnie niższe od wynagrodzenia za pracę w ramach stosunku pracy, pozbawi ją prawa do zasiłku za cały okres zwolnienia. Wprawdzie Sąd Najwyższy wskazał, że jeżeli ubezpieczony przedkłada za sporne okresy

zaświadczenia lekarskie (ZUS ZLA), a jednocześnie w tych samych okresach świadczy pracę zarobkową, to wprowadza w ten sposób organ rentowy co do okoliczności warunkujących powstanie prawa do zasiłku chorobowego (sygn. I UK 287/16), jednak zauważyć należy, że ustalony w tamtej sprawie stan faktyczny był zupełnie odmienny. Wnioskując, organ nie wykazał złej woli ubezpieczonej, nawet gdyby więc ubezpieczona utraciła prawo do zasiłku, brak byłoby podstaw do żądania jego zwrotu.

Jednocześnie wskazać należy, iż błędne jest stanowisko organu, który uważa, iż odsetki bieżą od daty wypłaty nienależnego świadczenia. Organ rentowy nie miał podstaw do żądania od ubezpieczonej odsetek od nienależnie pobranego świadczenia za okres sprzed wydania decyzji w tym przedmiocie. Wymagalność roszczenia o jego zwrot następuje bowiem dopiero od momentu doręczenia decyzji zawierającej żądanie zwrotu (zob. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 9 lutego 2016 r., sygn. III AUa 724/15).

Mając na uwadze powyższe, Sąd działając na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do zasiłku za sporny okres i zwolnił ją z obowiązku jego zwrotu wraz z odsetkami.